

Sygn. akt III Ca 1544/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 listopada 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w następującym składzie:

Przewodniczący - Sędzia SSO Andrzej Dyrda

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 17 listopada 2015 r. w Gliwicach

sprawy z powództwa (...) Wierzytelności Detalicznych Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego w W.

przeciwko M. M.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Wodzisławiu Śląskim

z dnia 16 kwietnia 2015 r., sygn. akt I C 1982/14

oddala apelację.

SSO Andrzej Dyrda

UZASADNIENIE

Powód (...) Wierzytelności Detaliczne Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w W. domagał się zasądzenia od pozwanej M. M. kwoty 775,43 zł z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu wraz z kosztami procesu.

Uzasadniając powództwo podniósł, że między (...) Sp. z o.o. a pozwaną doszło w dniu 24 maja 2013 roku do zawarcia umowy pożyczki krótkoterminowej, na podstawie której A. przeniósł na pozwaną środki pieniężne w ustalonej umową wysokości, natomiast strona pozwana zobowiązała się do zwrotu udzielonej pożyczki wraz z prowizją za jej udzielenie i kosztami. W terminie określonym w umowie zobowiązanie nie zostało uregulowane przez pozwaną. 9 maja 2014 roku A. zawarł z (...) Wierzytelności Detaliczne Niestandaryzowanym Sekurytyzacyjnym Funduszem Inwestycyjnym Zamkniętym umowę przelewu wierzytelności, cedując na jego rzecz całość praw i obowiązków wynikających ze wspomnianej umowy pożyczki.

Na dochodzoną kwotę składają się: należność główna w wysokości 360 zł, odsetki karne w wysokości 300 zł, koszty w wysokości 104,40 zł oraz dalsze odsetki ustawowe od kapitału (360 zł) naliczone przez powoda od 10 maja 2014 roku do dnia wniesienia pozwu w łącznej wysokości w wysokości 11,03 zł.

Sąd Rejonowy Lublin – Zachód w Lublinie odmówił wydania nakazu zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym i przekazał sprawę do Sądu Rejonowego w Wodzisławiu Śląskim.

Pozwana nie zajęła stanowiska w sprawie.

Sąd Rejonowy w Wodzisławiu Śląskim wyrokiem zaocznym z dnia 16 kwietnia 2015 roku zasądził od pozwanej M. M. na rzecz powoda (...) Wierzytelności Detalicznych Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu

Inwestycyjnego Zamkniętego w W. kwotę 475,43 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 5 sierpnia 2014 roku do dnia zapłaty oraz oddalił powództwo w pozostałym zakresie. Nadto zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 139 zł tytułem zwrotu kosztów procesu oraz nadał wyrokowi w punktach 1 i 3 rygor natychmiastowej wykonalności.

Orzeczenie to poprzedził ustaleniem, że dnia 24 maja M. M. zawarła z (...) Sp. z o.o. umowę pożyczki krótkoterminowej (...).

9 maja 2014 roku (...) Wierzytelności Detaliczne Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w W. umowę przelewu wierzytelności, cedując na jego rzecz całość praw i obowiązków wynikających ze wspomnianej umowy pożyczki.

W tak ustalonym stanie faktycznym, Sąd Rejonowy stwierdził, że pozwaną i pierwotnego wierzyciela (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w P. łączyła umowa pożyczki oraz, że powód nabył wierzytelność przeciwko pozwanej wynikającą z tego stosunku umownego.

Dokonując analizy treści umowy pożyczki, Sąd Rejonowy wskazał, że zgodnie z § 1.1. umowy (...) Sp. z o.o. udzielił M. M. pożyczki w wysokości 360 zł. Zgodnie z § 5.1.a umowy pożyczki, za udzielenie pożyczki przysługiwała prowizja w wysokości 104,40 zł. Sąd uznał, że roszczenie powoda, w tym zakresie, jest usprawiedliwione.

W dalszej części wskazał, że zgodnie z § 7.1 umowy pożyczki pierwotny dzień spłaty pożyczki przypadał na dzień 24 czerwiec 2013 roku, a kwota winna być spłacona jednorazowo. Termin spłaty mógł być przedłużany a ostateczny termin spłaty (§ 2.2) przypadał na dzień 24 maja 2014 roku, lecz Sąd nie stwierdził podstaw do uznania, że termin spłaty był przedłużany. Sąd wskazał, że zgodnie z § 4.1 umowy pożyczki jej oprocentowanie wynosiło 0% w stosunku rocznym, co w ocenie Sądu, oznaczało, że strony nie przewidziały odsetek umownych od kapitału. Na podstawie § 4.6 umowy w przypadku niedokonania przez pożyczkobiorcę spłaty pożyczki lub jakichkolwiek innych kwot wynikających z umowy w terminach określonych w umowie, zastosowanie miała mieć stopa odsetek za opóźnienie w wysokości 0% rocznie. W następnym zdaniu określono, że odsetki za opóźnienie w tej wysokości (czyli 0 %) miały mieć zastosowanie przez 60 dni od daty powstania obowiązku spłaty. Odsetki w wysokości 0 % za opóźnienie były przewidziane za okres od dnia 25 czerwca 2013 roku do 23 sierpnia 2013 roku. Sąd zwrócił nadto uwagę, że w drugim zdaniu § 4.6 zastosowano wyrażenie „odsetki za opóźnienie w wysokości określonej w dniu poprzednim pobierane są przez 60 dni od daty powstania obowiązku spłaty”, lecz w ocenie sądu, w umowie znalazł się błąd pisarski i zamiast wyrażenia „w dniu poprzednim” winno się znaleźć „w zdaniu poprzednim”. Zgodnie z § 5.1.c umowy pożyczki pożyczkobiorca miał zapłacić na rzecz A. opłatę tzw. windykacyjną równą 5 zł za każdy dzień opóźnienia spłaty jakiegokolwiek kwoty wynikającej z umowy pożyczki. Opłata windykacyjna miała być pobierana przez 60 dni od daty powstania obowiązku spłaty pożyczki i mogła maksymalnie wynieść 300 zł (tj. 60 dni x 5 zł).

Sąd uznał wysokość odsetek karnych naliczonych przez pierwotnego wierzyciela na podstawie § 5 ust. 1 lit. c) umowy pożyczki za zastrzeżenie kary umownej na wypadek niespełnienia świadczenia pieniężnego, jako sprzeczne z art. 483 k.c., i z tych względów, na podstawie mocy art. 58 § 1 i 3 k.c., jako nieważne.

Sąd uznał zasadność powództwa w zakresie należności głównej w wysokości 360 zł oraz prowizji wstępnej za udostępnienie pożyczki w wysokości 104,40 zł, a także odsetek ustawowych od należności głównej skapitalizowanych za okres od dnia 24 sierpnia 2013r., przy czym wobec żądania przez powoda odsetek od kapitału wyłącznie za okres od 10 maja 2014 roku do dnia 4 sierpnia 2014 roku, sąd uwzględnił żądanie powoda co do żądanej przez niego kwoty tych odsetek w wysokości 11,03 zł.

O kosztach sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. obciążając nimi pozwaną w stosunku, w którym przegrała sprawę (61,31 %).

Wobec tego, że wyrok jest zaoczny, w części zasądzającej, sąd nadał mu rygor natychmiastowej wykonalności na podstawie art. 333 § 1 pkt 3 k.p.c..

Apelację od tego orzeczenia wniósł powód zarzucając naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 483 § 1 k.c. poprzez jego błędną wykładnię polegającą na uznaniu, iż zastrzeżenie opłaty windykacyjnej w wysokości 5 zł pobieranej niezależnie od tego czy opóźnienie w spłacie zobowiązania pieniężnego jest zawinione, stanowi karę umowną za niewykonanie umowy, podczas gdy ww. opłata nie stanowi kary umownej, a klauzulę gwarancyjną poprzednika prawnego powoda, wobec powyższego art. 483 § 1 k.c. nie znajduje wobec niej zastosowania.

Na tych podstawach wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w pkt 2 poprzez zasądzenie od pozwanej J. K. na rzecz powoda (...) Wierzytelności Detalicznych Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego w W. pozostałej kwoty roszczenia dochodzonej pozwem w wysokości 300 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 5 sierpnia 2014r. do dnia zapłaty, zasądzenie od pozwanej M. M. na rzecz powoda (...) Wierzytelności Detalicznych Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego w W. zwrotu kosztów procesu wraz z kosztami zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych za postępowanie przed Sądem I instancji oraz zasądzenie od pozwanej M. M. na rzecz powoda (...) Wierzytelności Detalicznych Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego w W. zwrotu kosztów postępowania wraz z kosztami zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych za postępowanie apelacyjne.

Sąd Odwoławczy zważył, co następuje:

Sprawa została rozpoznana w trybie uproszczonym, a Sąd Odwoławczy nie przeprowadził postępowania dowodowego.

Artykuł 505¹³ § 1 k.p.c. jest przepisem szczególnym do art. 387 § 1 k.p.c. Jeżeli Sąd drugiej instancji nie przeprowadził postępowania dowodowego, uzasadnienie wyroku winno zawierać jedynie wyjaśnienie podstawy prawnej z przytoczeniem przepisów prawa.

Mając na względzie powyższe unormowania, Sąd Odwoławczy dokonując oceny całości ustaleń i oceny prawnej uznał, że apelacja jest uzasadniona.

W § 5 ust. 1 lit. c umowy pożyczki krótkoterminowej nr (...) z 24 maja 2013r. (k. 40) strony ustaliły, że opłata windykacyjna równa 5 złotych za każdy dzień opóźnienia spłaty jakiegokolwiek kwoty wynikającej z umowy pożyczki, w tym szczególności kwoty kapitału pożyczki, odsetek, opłat lub prowizji, będzie pobierana przez okres 60 dni od daty powstania obowiązku spłaty pożyczki lub pozostałych należności.

W § 4 ust. 1 umowy pożyczki, strony ustaliły, że pożyczka będzie oprocentowana według stałej stopy procentowej wynoszącej 0 % w stosunku rocznym

Wobec zrezygnowania przez pożyczkodawcę z oprocentowania, zasadnie sąd rejonowy zinterpretował postanowienie umowne zawarte w § 5 ust. 1 lit. C umowy, jako dodatkowe zastrzeżenie umowne kształtujące zgodnie z art. 353¹ k.c., treść stosunku prawnego według ich uznania. Niemniej jednak, jak wynika z tej normy prawnej, ustawodawca ograniczył swobodę jego kształtowania w ten sposób, aby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego.

§ 5 ust. 1 lit. c umowy pożyczki krótkoterminowej został zakwalifikowany jako kara umowna.

Zgodnie z art. 483 § 1 k.c., można zastrzec w umowie, że naprawienie szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania niepieniężnego nastąpi przez zapłatę określonej sumy (kara umowna).

Jak wskazał, Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 24 lipca 2009r. (II CNP 16/09), kara umowna może być zastrzeżona tylko za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania niepieniężnego. Rozwiązanie to ma na celu zapobieganie obchodzenia, poprzez zastrzeganie kary umownej przy zobowiązaniach pieniężnych, zakazu ustalania odsetek powyżej poziomu tzw. odsetek maksymalnych. (identycznie: Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 23 lipca 2013r. V ACa 233/13)

Mając na względzie powyższe, wobec zastrzeżenia zawarte w § 5 ust. 1 lit. C umowy kary umownej, postanowienie to jako sprzeczne z normą iuris cogentis, należało uznać za sprzeczne z ustawą, a zgodnie z art. 58 § 1 i 3 k.c. w związku z art. art. 353¹ k.c., jako nieważne. Zatem część dochodzonego roszczenia, oparta na nieważnym postanowieniu umownym, nie mogło korzystać z ochrony prawnej, skutkiem czego ta część roszczenia zasadnie została oddalona.

Z tych względów Sąd Okręgowy oddalił apelację na podstawie art. 385 k.p.c.

SSO Andrzej Dyrda